

Not 18

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 16 juni 2022 följande dom (mål nr 7657-21).

Bakgrund

1. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun beslutade den 2 september 2019 att bevilja tidsbegränsat bygglov för en kontorsbyggnad på fastigheten Tre Vapen 4.

2. Bostadsrättsföreningen Internationalen 10 överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län som avslog överklagandet. Bostadsrättsföreningen överklagade vidare till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt som överlämnade målet till regeringen för prövning eftersom det ansågs röra en fråga som har särskild betydelse för Försvarmakten och Försvarets materielverk.

3. Regeringen avslog överklagandet. Regeringen ansåg att det framgick av handlingarna i ärendet att behovet av åtgärden – uppförande av en kontorsbyggnad – var tillfälligt; det fanns behov av en kontorsbyggnad till dess att en flytt av en annan verksamhet inom en befintlig fastighet var genomförd. Regeringen gjorde bedömningen att åtgärden inte uppfyllde kraven för permanent bygglov i 2 kap. 6 § plan- och bygglagen (2010:900), men att den uppfyllde kraven för tidsbegränsat bygglov enligt 9 kap. 33 § i samma lag.

Yrkanden m.m.

4. Bostadsrättsföreningen Internationalen 10 ansöker om rättsprövning och anför följande. En förutsättning för att kunna bevilja ett tidsbegränsat bygglov är att ett permanent bygglov inte kan ges. Denna förutsättning är inte uppfylld. För att ett tidsbegränsat bygglov ska kunna beviljas ska dessutom behovet av åtgärden vara tillfälligt och begränsat i tiden. Det behov av åtgärden som beskrivits är snarare ett permanent behov än ett tidsbegränsat sådant. Vidare är regeringens motivering bristfällig.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.***Rättsprövning**

5. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

6. I 7 § anges att om Högsta förvaltningsdomstolen finner att regeringens beslut strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna, ska beslutet upphävas. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

7. Rättsprövning innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen.

Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Plan- och bygglagen

8. I ärenden om bygglov ska, enligt 2 kap. 6 § första stycket 1 plan- och bygglagen, bebyggelse utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

9. I 9 kap. 30 § anges under vilka förutsättningar bygglov ska ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan. En av förutsättningarna är att åtgärden uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1.

10. Av 9 kap. 33 § framgår att ett tidsbegränsat bygglov får ges för en åtgärd som uppfyller någon eller några men inte alla förutsättningar för bygglov, om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid.

Förvaltningslagen

11. Av 32 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

12. Förvaltningslagen är inte direkt tillämplig i regeringsärenden men i praxis följs de principer som kommit till uttryck i förvaltningslagen i stor utsträckning också vid handläggningen av förvaltningsärenden hos regeringen (prop. 2016/17:180 s. 27).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Av regeringens beslut framgår att regeringen har gjort bedömningen att ett permanent bygglov inte kan beviljas eftersom åtgärden inte uppfyller kraven i 2 kap. 6 § plan- och bygglagen och att åtgärden ska pågå under en begränsad tid.

14. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att de i målet tillämpliga bestämmelserna i plan- och bygglagen är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar.

15. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit fel som kan ha påverkat utgången i ärendet.

16. Regeringens beslut innehåller enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening en motivering som är tillräckligt klagörande.

17. Regeringens beslut kan inte anses strida mot bestämmelserna i plan- och bygglagen eller någon annan rättsregel på det sätt som sökanden har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Bull, von Essen, Jönsson* och *Medin*. Föredragande var justitiesekreteraren Anna Ekman.

Regeringen (Finansdepartementet, 2021-10-07):

Vid prövningen av det tidsbegränsade bygglovet gör regeringen följande bedömning.

Inledningsvis finner regeringen att länsstyrelsens beslut är tillräckligt motiverat.

Ett tidsbegränsat bygglov får enligt 9 kap. 33 § första stycket plan- och bygglagen (PBL), ges för en åtgärd som uppfyller något eller några men inte alla förutsättningar enligt 30–32 §§, om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid. Vilka krav eller i vilken grad kraven ska vara uppfyllda får bedömas i det enskilda fallet, och de eventuella olägenheterna av åtgärden får vägas mot nyttan av åtgärden (prop. 2006/07:122 s. 54).

Enligt 9 kap. 30 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan bl.a. om åtgärden överensstämmer med detaljplanen och uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL. Enligt 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Av handlingarna i ärendet framgår att ansökan avser uppförande av en kontorsbyggnad inom detaljplanelagt område och att behovet av åtgärden är tillfälligt till dess att en flytt av annan verksamhet inom en befintlig fastighet är genomförd. Vidare framgår att avvecklingsplanen innebär att parkeringsplatserna och gräsytorerna ska återställas när det tidsbegränsade bygglovet har löpt ut.

Regeringen instämmer i länsstyrelsens bedömning att åtgärden inte uppfyller kraven i 2 kap. 6 § PBL. Eftersom åtgärden är planerlig och avses pågå under en begränsad tid uppfyller den ändå förutsättningarna för tidsbegränsat bygglov i enlighet med 9 kap. 33 § PBL. Vid en sammantagen avvägning mellan de intressen som talar för åtgärden och motstående allmänna och enskilda intressen, finner regeringen att det inte finns hinder mot att bevilja ett tidsbegränsat bygglov för den sökta åtgärden.

Nämnden har alltså haft skäl för sitt beslut. Vad som i övrigt framförts föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandena bör därför avslås¹.

– Regeringen upphäver Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut att avvisa överklagandet av Förbundet för Ekoparken. Regeringen avslår överklagandena.

¹ Länsstyrelsens beslut hade också överklagats av Förbundet för Ekoparken (red. anm.).